

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

توسعه پایدار و بررسی شاخصهای معماری پایدار

علی رحیمی ترکی^{۱*}، کیانا زارعی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود دانشکده فنی مهندسی

پست الکترونیکی: alirahimitorki@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تبریز

پست الکترونیکی: kianazarei@yahoo.com

چکیده

مفهوم پایداری در دهه ۱۹۷۰ میلادی، نتیجه آگاهی بشر نسبت به مسائل محیط زیست و مشکلات فرهنگی- اجتماعی و اقتصادی میباشد. یکی از مهمترین اهداف توسعه پایدار، حفظ طبیعت و اصلاح نگاه به آن است و تجلی توسعه پایدار در حوزه محیط ساخته شده، معماری پایدار نامیده میشود. آنچه که در این مقاله مورد توجه قرار گرفته است، رویکرد معماری پایدار نسبت به مسائل محیطی است؛ هر چند که جدا کردن این موضوع از سایر جنبه های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، کاری دشوار است.

با اینکه نتایج بحرانهای امروزی به خوبی شناسایی شده اند ولی بسیاری از راه حل های ارائه شده نسبت به مشکلات محیطی در معماری پایدار، به نظر ناکارآمد و ناقص می آیند. چرا که با وجود ارائه راه حل هایی که در جهت رفع مشکلات محیطی بر می آید، اما رویکرد آنها نسبت به طبیعت همچنان گسسته است و ارزش همیشگی طبیعت احیا نشده باقی میماند. نگاه انسان نسبت به طبیعت، همان جهان بینی یا بینش او میباشد که در روش و مشی او منعکس میگردد. لذا ابهامها و نواقص تئوریک که در مفهوم معماری پایدار وجود دارند، میتوانند مانع مهمی در جهت حفظ محیط زیست باشند.

هدف این تحقیق، جستجوی نظریه های زیست محیطی توسعه پایدار و معماری پایدار میباشد که در نهایت در مقایسه با برخی از نگرشها و دیدگاهها نسبت به طبیعت قرار میگیرد تا نواقص آن تکمیل گردد. به این ترتیب این مقاله ابتدا به اهداف توسعه پایدار و معماری پایدار میپردازد و راهکارهای آن را ارائه مینماید تا نواقص آن را دریافته و خط مشی کاملتری را پیشنهاد دهد.

روش این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای است و رویکردی توصیفی دارد. نتایج به دست آمده از این پژوهش با هدف معماری پایدار به اصلاح رابطه انسان، طبیعت و معماری میپردازد.

واژه های کلیدی: معماری، معماری پایدار، توسعه پایدار، پایداری، انرژی

مقدمه

تأثیرات عصر ارتباطات و صنعتی شدن جوامع بر فضاهای معماری کاملاً مشهود است، و هر روز فرمها و طرحهای متفاوتی را در معماری شاهد هستیم، طرحها و فرمهایی که شاید با توجه به یک سری شرایط و ضوابط و یا بدون توجه به شرایط خاص و صرفاً به علت فرمهای جالب توجه یا تقلید صرف ساخته میشوند. اما امروز با توجه به کاستیها و معضلات که در زمینه حفظ و استفاده بهینه از انرژی با آن مواجه هستیم و همچنین توجه به بهینه سازی فضاهای معماری و تغییر نیازهای عملکردی ما از معماری باید به سوی تعریف نوینی از خلق بناها با عنوان معماری پایدار باشیم. و برای کاربردیتر کردن آن باید اصول کلی این نوع معماری شناخته شود. از آنجایی که هیچ بنایی را نمیتوان بصورت مطلق و صد در صد پایدار دانست، باید فضاهایی خلق شوند که به صورت نسبی به این اصول نزدیک باشند و یک محیط پاک و سالم بر اساس بهره برداری موثر از منابع طبیعی و اصول اکولوژیکی خلق شوند. و در اکثر نوشته ها و مقاله ها از معماری پایدار صرفاً به عنوان معماری سبز یا اقلیمی یاد میکنند اما مشخصه های مهم دیگری در خلق معماری پایدار تاثیر گذارند. که در ادامه به آنها پرداخته شده است

کاربرد مفاهیم پایداری و اهداف توسعه پایدار در جهت کاهش اتلاف انرژی و آلودگی محیط زیست در معماری، مبحثی به نام «معماری پایدار» را به وجود آورده است. در این نوع معماری، ساختمان نه تنها با شرایط اقلیمی منطقه خود را تطبیق میدهد، بلکه ارتباط متقابلی با آن برقرار میکند. بطوریکه بر اساس گفته ی ریچارد راجرز، «ساختمانها مانند پرندگان هستند که در زمستان پره های خود را پوش داده و خود را با شرایط جدید محیط وفق میدهند و بر اساس آن سوخت و سازشان را تنظیم میکنند».

مهمترین سرفصلهای معماری پایدار را عناوین "معماری اکو - تک"، "معماری و انرژی" و "معماری سبز" تشکیل میدهد.